

ingediend op **904** (2020-2021) – Nr. 2
23 september 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk,
Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie
uitgebracht door Tom Ongena

over het ontwerp van decreet

tot instemming met het samenwerkingsakkoord
van 24 juni 2021
tussen de Vlaamse Gemeenschap,
het Vlaamse Gewest
en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid,
opleiding, vorming en de bevordering
van de mobiliteit van werkzoekenden

Documenten in het dossier:
904 (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie:

Voorzitter: Robrecht Bothuyne.

Vaste leden:

Allessia Claes, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Rita Moors, Axel Ronse;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Els Sterckx;

Robrecht Bothuyne, Kurt Vanryckeghem;

Tom Ongena, Maurits Vande Reyde;

Meyrem Almaci, Imade Annouri;

Caroline Gennez.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;

Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Wim Verheyden;

Stijn De Roo, Loes Vandromme;

Steven Coenegrachts, Bart Van Hulle;

Johan Danen, Björn Rzoska;

Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Algemene bespreking	5
2.1. Tussenkomsten van de leden	5
2.2. Antwoord van de minister en repliek van een lid	8
3. Artikelsgewijze bespreking	9
4. Eindstemming.....	9

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie besprak op 16 september 2021 het ontwerp van decreet tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 24 juni 2021 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest over de afstemming van het arbeidsmarktbeleid, opleiding, vorming en de bevordering van de mobiliteit van werkzoekenden.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting

Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, geeft toelichting bij het ontwerp van decreet.

Het samenwerkingsakkoord vervangt de samenwerkingsakkoorden van 4 mei 2006 en 15 juli 2011 omdat deze akkoorden niet langer tegemoetkomen aan de noden en uitdagingen van de Vlaamse en Brusselse arbeidsmarkt. De minister gaat in op vier grote punten waarop bijstellingen nodig zijn.

Zesde staatshervorming

Naar aanleiding van de zesde staatshervorming werden een aantal bevoegdheden overgeheveld naar het gewestelijke niveau.

Uitkeringsgerechtigde werklozen en jongeren in de beroepsinschakelingsstijd zijn verplicht ingeschreven bij de bemiddelingsdienst van hun hoofdverblijfplaats. Sinds de zesde Staatshervorming zijn de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) in het Vlaamse Gewest en Actiris in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bevoegd om te controleren of de werkzoekenden voldoen aan de beschikbaarheidsverplichting en hen desgevallend te sanctioneren. Het is dan belangrijk dat gegevens hierover worden uitgewisseld. Een Brusselse werkzoekende die begeleiding of opleiding volgt via VDAB zal immers nog steeds onder de controlebevoegdheid van Actiris vallen. Daarom is het belangrijk dat VDAB gegevens deelt met Actiris.

Daarnaast heeft het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de aanvullende gemeenschapsbevoegdheid voor beroepsopleiding verworven. De mandatering en de bestelprocedure zijn in het samenwerkingsakkoord verankerd. De mandatering houdt in dat VDAB gemandateerd wordt door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest om Brusselse werkzoekenden die een Nederlandstalig traject, bijvoorbeeld een beroepsopleiding, volgden bij VDAB te bemiddelen naar een job. De bestelprocedure houdt in dat VDAB instaat voor de (Nederlandstalige) beroepsopleidingen van Brusselse werkzoekenden. Voor zowel de mandatering als de bestelprocedure is er een financiering volgens de 80/20-verdeelsleutel.

Knelpunteneconomie

De Vlaamse economie en arbeidsmarkt zijn geëvolueerd naar een knelpunteneconomie. Daarenboven staat Vlaanderen voor de uitdaging van de vergrijzing, die niet door de instroom van jongeren kan worden opgevangen. De bevolking van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest verjongt daarentegen en dat biedt kansen. Om gericht vacatures en werkzoekenden te matchen zullen VDAB en Actiris jaarlijks een arbeidsmarktanalyse opmaken. Op die manier kan meer zicht komen op de knelpunten op de arbeidsmarkt, de gevraagde talenkennis, competenties enzovoort.

Er zijn niet langer cijfermatige doelstellingen in de tekst van het samenwerkingsakkoord opgenomen. De arbeidsmarkt evolueert namelijk sneller dan de samenwerkingsakkoorden. De raden van bestuur van VDAB en Actiris zullen op basis van de

jaarlijkse arbeidsmarktanalyse accuraat kunnen inspelen op toekomstige uitdagingen. De samenwerking zal flexibeler kunnen worden ingevuld, in functie van de effectieve arbeidsmarktsituatie. Ook zullen de pendelstromen tussen Vlaanderen en Brussel in kaart worden gebracht. Dat zal het onder meer mogelijk maken te antwoorden op de vele schriftelijke vragen daarover van commissieleden.

Gegevensuitwisseling

VDAB en Actiris hebben een schat aan informatie over de profielen van de werkzoekenden, de vacatures enzovoort. Beide diensten zullen ervoor zorgen dat vacatures hun weg vinden naar werkzoekenden in zowel het Vlaamse als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Natuurlijk is het niet de bedoeling dat het samenwerkingsakkoord de tekorten in het andere gewest nog groter maakt of dat het akkoord leidt tot verdringing van werkzoekenden in het andere gewest. Uitwisseling van gegevens is belangrijk om elke werkzoekende op de juiste plaats te krijgen.

Daarnaast zal elke werkzoekende via digitale weg kunnen solliciteren in het andere gewest. Het zal ook niet langer nodig zijn dat een werkzoekende zich bij zowel Actiris als VDAB inschrijft om te kunnen gebruikmaken van de dienstverlening van beide bemiddelingsdiensten. Hetzelfde geldt voor werkgevers en dat is volgens de minister een belangrijke administratieve vereenvoudiging. Vlaamse werkgevers zullen via VDAB een dienstverlening aan Actiris kunnen vragen. De decretale grondslag hiervoor is opgenomen in het voorontwerp van het VDAB-Verdiepingsdecreet, dat voor een tweede goedkeuring aan de Vlaamse Regering wordt voorgelegd.

Afstand tot de arbeidsmarkt

Er zal intensiever worden samengewerkt rond personen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld anderstaligen. Zo wordt er ruime aandacht besteed aan de kennis van het Nederlands. Daarbij wil de minister ook duidelijk maken dat men vaak ook Nederlands kan leren op de werkvloer. Initiatieven als 'Een job, c'est aussi un job' tonen aan dat men als Brusselaar niet perfect tweetalig hoeft te zijn om in aanmerking te komen voor een job in de Vlaamse Rand. Dergelijke initiatieven zijn nodig omdat de taal vaak als grootste drempel wordt aangeduid door Brusselse werkzoekenden om niet in het Vlaamse Gewest te solliciteren. Dat is jammer want er zijn verschillende tools beschikbaar.

Tot slot stelt de minister dat het heel wat inspanningen heeft gevegd om tot dit samenwerkingsakkoord te komen. Door een zeer constructieve samenwerking met de Brusselse minister van Werk Bernard Clerfayt is de missie geslaagd. De minister hoopt dan ook dat het samenwerkingsakkoord op de instemming van het Vlaams Parlement kan rekenen.

2. Algemene bespreking

2.1. Tussenkomen van de leden

Tussenkomen van Axel Ronse

Axel Ronse feliciteert de minister met het samenwerkingsakkoord. Het akkoord komt geen dag te vroeg, maar dat er volutarisme is, is een goede zaak. In de Verenigde Staten zijn mensen gewoon om te verhuizen om een job uit te oefenen. In België is het bijna ondenkbaar om in een ander gewest te gaan werken terwijl de economische groei door een gebrek aan arbeidskrachten wordt gefnuikt. In Kortrijk bijvoorbeeld sluiten horecazaken omdat zij geen personeel vinden. Vele werkloze Brusselaars zouden in die regio aan de slag kunnen. Kan in het kader van het samenwerkingsakkoord worden ingezet op het aanmoedigen van mensen om te verhuizen naar (Zuid-)West-Vlaanderen?

Zijn er voldoende middelen om een betere kennis van de Nederlandse taal te ondersteunen? Axel Ronse meent dat er ook een taak is weggelegd voor bedrijven om Nederlands aan te leren op de werkvloer aan werknemers die hier willen komen werken.

Er is een adviesopdracht gegeven aan de Brusselse Adviesraad van de Nederlandstalige Sociale Partners (BANSPA). Daarover zal er een samenwerkingsprotocol worden gesloten tussen de bevoegde ministers. Wat is de timing daarvan en wat verandert er daarbij? Wat is de link tussen de BANSPA en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)?

Tussenkomst van Tom Ongena

Tom Ongena vindt het samenwerkingsakkoord een goede zaak. De krapte op de Vlaamse arbeidsmarkt is terug van nooit weggeweest. Het zou dom zijn om het potentieel aan werkzoekenden in Brussel niet aan te spreken wanneer de vijver aan arbeidskrachten in Vlaanderen is opgedroogd. Het is positief dat er tien jaar na het vorige akkoord een nieuwe overeenkomst is die breder gaat dan de vorige. Ze is niet enkel gericht naar knelpuntvacatures maar naar vacatures in het algemeen. De Open Vld-fractie staat dan ook achter de nieuwe overeenkomst.

Het aspect taal werd al door Axel Ronse aangehaald. Tom Ongena gaat in op het aspect mobiliteit. Verhuizen is een drastische oplossing, maar voor sommige werkzoekenden zou een rijbewijs of een degelijke verbinding via het openbaar vervoer al een stap vooruit zijn. Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat men de pendelstromen en arbeidsmarktmobiliteit zal monitoren. Maar zal men ook concreet naar oplossingen zoeken voor kandidaten met een mobiliteitsprobleem? Vandaag houdt VDAB niet eens bij of een werkzoekende al dan niet over een rijbewijs beschikt.

Het is voor Tom Ongena belangrijk dat de controlemechanismen goed op elkaar zijn afgestemd. Worden er afspraken gemaakt om tot een gelijke interpretatie en handhaving te komen van de regels voor werkzoekenden die onvoldoende werkwillig zijn?

Voor werkgevers is het niet altijd evident dat er met VDAB en Actiris twee spelers zijn. Wordt er in de samenwerking werk gemaakt van één aanspreekpunt voor werkgevers?

Tussenkomst van Caroline Gennez

Caroline Gennez stelt dat Vooruit al lang pleit voor een betere samenwerking tussen de gewesten om de knelpunten op de Vlaamse arbeidsmarkt weg te werken en de arbeidsreserve in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te activeren. Een nauwere samenwerking tussen de arbeidsbemiddelingsdiensten en een afstemming van de trajecten voor begeleiding van Brusselse werkzoekenden naar de Vlaamse arbeidsmarkt zijn absoluut noodzakelijk. Het is positief dat de overeenkomst in die samenwerking voorziet. Het is ook een goede zaak dat een burger zich niet bij twee arbeidsbemiddelingsdiensten moet inschrijven om een beroep te doen op de dienstverlening van zowel Actiris als VDAB. Het is ook evident dat een Vlaamse werkgever dienstverlening aan Actiris kan vragen.

De fractie van het lid vindt wel dat er nood is aan een meer intensieve en gecoördineerde samenwerking tussen de publieke diensten van beide gewesten inzake de integratie van specifieke doelgroepen. Het bereik van VDAB werd al uitgebreid naar nog niet ingeschreven werkzoekenden. Maar in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zijn nieuwkomers, inburgeraars, anderstaligen en kortgeschoolde jongeren belangrijke doelgroepen die moeten worden geactiveerd.

Het samenwerkingsakkoord bevat veel goede intenties. De wil tot samenwerking is er en er worden analyses en monitoring aangekondigd. Maar hoe kan de minister garanderen dat de samenwerking zal bijdragen tot het wegwerken van knelpuntberoepen in Vlaanderen? Wat zijn de concrete doelstellingen waarop het akkoord kan worden geëvalueerd op het einde van de rit? Hoe zullen de trajecten worden georganiseerd die ervoor kunnen zorgen dat meer Brusselse jongeren aan de slag kunnen en meer Vlaamse knelpuntberoepen worden ingevuld?

Caroline Gennez besluit dat de Vooruitfractie het ontwerp van decreet globaal genomen positief beoordeelt maar wel verdere concretisering vraagt. De fractie zal het ontwerp van decreet goedkeuren.

Tussenkamst van Björn Rzoska

Björn Rzoska zegt dat ook de Groenfractie het ontwerp van decreet zal goedkeuren. Groen heeft al eerder aangedrongen op meer samenwerking. In eerdere verkiezingsdebatten bleek volgens het lid dat er in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest reikhalzend wordt uitgekeken naar een dergelijke samenwerking. Het is goed dat de drempels worden neergehaald om mensen in een andere regio aan het werk te laten gaan.

Waar wil de minister geraken met dit akkoord? Wat zijn de concrete targets en hoe zullen die worden gemonitord?

Tussenkamst van Ilse Malfroot

Ilse Malfroot zegt dat de Vlaams Belangfractie niet negatief staat tegenover het samenwerkingsakkoord. De fractie ziet geen graten in een uitwisseling van vacatures waarbij Vlaamse bedrijven baat hebben. Het kan wel niet de bedoeling zijn dat VDAB op kosten van de Vlaamse belastingbetaler alle Brusselse werklozen gaat opleiden omdat het Brusselse beleid tekortschiet. Gaat het enkel om een gegevensuitwisseling of wordt er intensieve begeleiding van VDAB verwacht?

Vermoedelijk zijn er heel wat Franstaligen die een job willen vinden op het Nederlandstalige grondgebied. Staan er engagementen inzake taalkennis tegenover? Wat wordt van de Franstalige werkzoekenden verwacht? Wie gaat hen opleiden? De Vlaamse Rand ondervindt volgens het lid al de druk van verfransing en het kan niet de bedoeling zijn dat enkel Franstaligen daar werk zouden vinden.

Beschikt VDAB over voldoende capaciteit en personeel om deze dienstverlening te garanderen? Op welke manier zal VDAB de competenties van Brusselse werkzoekenden verhogen? Gebeurt dit binnen het huidige aanbod of worden er specifieke programma's opgezet?

Wordt er een aangepast beleid uitgewerkt voor het wegwerken van de drempels die de interregionale mobiliteit in de weg staan, zoals taal, woon-werkverkeer en competenties? Hoe worden die in kaart gebracht en binnen welke termijn?

In de toelichting staat dat bij een financiële transfer de subsidiërende partner bepaalt waarvoor de middelen worden ingezet en welke resultaten er moeten worden behaald om de financiering te verantwoorden. Ilse Malfroot wil weten of de minister vertrouwen heeft in het uitbestedingsbeleid van Actiris.

Tussenkamst van Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne vindt het onderwerp van het samenwerkingsakkoord bijzonder belangrijk. In 2020 is een succesvolle campagne gevoerd om Vlaamse vacatures te promoten in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met een daaraan gekoppeld

opleidingsaanbod. Wordt die campagne met de uitvoering van het samenwerkingsakkoord dan een permanente opdracht?

Het is de bedoeling te werken met gezamenlijke arbeidsmarktanalyses om kort op de bal te kunnen spelen en rekening te kunnen houden met de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Wat is de analyse vandaag en wat moet volgens de minister de prioriteit zijn bij de uitvoering van het nu voorliggende akkoord?

VDAB is al actief in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de samenwerking met Actiris verloopt goed en steeds beter. Dat wordt met het akkoord bevestigd. Maar ook SYNTRA Brussel biedt heel wat opleidingen aan en heeft een link met SYNTRA Vlaams-Brabant. Het lid suggereert ook de SYNTRA's bij de uitvoering van het akkoord te betrekken om de uitwisseling van opleidingen en competenties mogelijk te maken.

2.2. Antwoord van de minister en repliek van een lid

Antwoord van de minister

Minister *Hilde Crevits* dankt de commissieleden voor de positieve reacties op het bereiken van de overeenkomst.

Enkele leden stelden vragen over de talenkennis. De minister verwijst naar haar talenplan met bijzonder veel opleidingsmogelijkheden. Het is ook de verantwoordelijkheid van de werkgevers om daar sterk op in te zetten. De matching is belangrijk maar daarnaast ook het geloof in de mogelijkheid om nieuwe werknemers op de werkvloer op te leiden.

Zowel BANSPA als de SERV hebben advies uitgebracht over het ontwerp van decreet en dat lijkt de minister een goede zaak.

De mobiliteit van werkzoekenden is inderdaad een grote uitdaging. De minister merkt wel op dat Brussel vrij goed bereikbaar is en dat er door de beide regio's ook in die bereikbaarheid wordt geïnvesteerd. Zo is er de uitrol van het Brabantnet met onder meer de Luchthaventram, die de verbinding tussen Brussel en de Vlaamse Rand nog zal verbeteren. De VDAB-bemiddelaars zullen uiteraard ook rekening houden met de verplaatsingsmogelijkheden van de werkzoekenden. Maar het is niet omdat een kandidaat een rijbewijs heeft dat hij ook een auto ter beschikking heeft.

Voor wat betreft de Brusselse werkzoekenden ligt de controle- en sanctioneringsbevoegdheid bij Actiris. VDAB heeft die bevoegdheid niet in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Het is correct dat er nu in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest twee spelers zijn. Een werkzoekende die is ingeschreven bij Actiris maar geïnteresseerd is in het aanbod van VDAB zal zich niet opnieuw moeten inschrijven. Dat geldt ook voor de werkgevers en dat is volgens de minister een grote verbetering. Bovendien huizen VDAB en Actiris in hetzelfde gebouw waardoor er veel interactie mogelijk is.

De minister is het eens met de opmerking dat moet worden ingezet op het bereiken van doelgroepen. In Vlaanderen werd de maatregel genomen om inburgeraars te verplichten zich in te schrijven bij VDAB en de minister zou het toejuichen mocht dat ook in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest gebeuren.

Het akkoord is een eerste stap in de samenwerking tussen VDAB en Actiris en het moet nu worden vertaald in heel concrete maatregelen om onder meer knelpuntvacatures in te vullen. Zo heeft Brussel een grote arbeidsreserve aan jongeren terwijl er veel vacatures zijn in de luchthavenregio. Een project gelijkaardig aan

dat voor de Oosterweelverbinding zou kunnen worden opgezet. Het is belangrijk om grotere kansen voor doelgroepen te creëren om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken.

De targets zullen worden bepaald in samenwerkingsovereenkomsten tussen VDAB en Actiris. Het Vlaams Parlement zal ze dus kunnen opvolgen. Het belangrijkste is dat de partners elkaar vinden en dat opzet lijkt geslaagd. Tijdens de Werkgelegenheidsconferentie van 7 en 8 september 2021 heeft de minister gemerkt dat er een grote eensgezindheid is met de Brusselse minister van Werk Bernard Clerfayt over het omschrijven van de problemen en het zoeken naar oplossingen. Een goede verstandhouding over de samenwerking tussen de ministers vergroot de kans dat ook de administratie die beleidslijn zal volgen.

VDAB begeleidt inderdaad Brusselse werkzoekenden maar krijgt daar ook budgetten voor van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het is niet zo dat VDAB zal instaan voor het opleiden van alle Brusselse werkzoekenden. Daarover worden onderlinge afspraken gemaakt. VDAB Brussel heeft een algemeen aanbod maar kan ook inspelen op de specifieke situatie van bijvoorbeeld de jongeren in Brussel. Actiris zal niet het beleid van VDAB bepalen. Dat is een verantwoordelijkheid van de minister samen met de raad van bestuur en de medewerkers van VDAB. Er is een grote nood aan samenwerking omdat heel veel Vlamingen in Brussel werken en er omgekeerd een groot potentieel is voor Brusselse werkzoekenden om in het Vlaamse Gewest te werken.

Als het Vlaams Parlement instemt met het samenwerkingsakkoord zal er prioriteit worden gegeven aan de arbeidsmarktanalyses. Dat is niet louter een akkoord tussen VDAB en Actiris maar ook met alle partners waarmee de bemiddelingsdiensten samenwerken. Niets sluit een samenwerking tussen de partners uit.

De minister besluit dat het samenwerkingsakkoord een eerste grote stap is. Veel vragen zullen nog moeten worden beantwoord in de overeenkomst die VDAB en Actiris zullen sluiten. Het is nu de hoogste tijd om het samenwerkingsakkoord in werking te laten treden, gelet op de grote krapte op de arbeidsmarkt.

Repliek van Ilse Malfroot

Ilse Malfroot stelt dat het samenwerkingsakkoord een goede aanzet is maar dat er voor de Vlaams Belangfractie op dit moment te weinig garanties zijn voor een goede uitwerking. De fractie zal zich onthouden bij de stemmingen.

3. Artikelsgewijze bespreking

De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Robrecht BOTHUYNE,
voorzitter

Tom ONGENA,
verslaggever